

GUIA DEL PROFESSOR

PER ENSENYAR LES HABILITATS DELS DRETS D'AUTOR

Merja Kauppinen

© Kopioisto ry 2017

Text: Merja Kauppinen.

Il·lustració i disseny gràfic: Tarja Petrell / J&Co Digital Oy.

Aquest manual és una breu introducció a l'aprenentatge dels drets d'autor adreçada a professors i estudiants de Magisteri.

A la guia, hi trobareu eines pedagògiques per explicar els drets d'autor.

Els coneixements i les habilitats relacionats amb els drets d'autor formen part de les competències professionals d'un docent, per tant, els ha de dominar igual que altres recursos professionals.

El material de l'Aula del Dret d'Autòr està basat en Kopiratitilan, una iniciativa de Kopiostory, i ha estat adaptat per CEDRO amb l'autorització corresponent.

El material dels drets d'autor l'han elaborat experts en pedagogia i drets d'autor.

La part pedagògica del material de secundària i formació de professorat l'ha dissenyat Merja Kauppinen, professora del Departament de Formació Docent de la Universitat de Jyväskylä, en un grup de treball format per Susanna Mononen i Mari Erho, professores de llengua i literatura, així com Juha Kallanranta, supervisor d'experts en drets d'autor, i Kirsi Salmela, advocada i gerent de llicències.

El material d'educació primària i ESO l'han dissenyat i redactat Arja Kangasharju, professora de llengua i literatura; Marjukka Peltonen, bibliotecària especialitzada; Henna Ylihärsilä, mestra, i Juha Kallanranta i Kirsi Salmela.

El material ha estat produït dins un projecte en el grup directiu del qual han participat la Direcció General d'Educació, el Ministeri d'Educació i Cultura i el Sindicat d'Educació (OAJ) finlandesos. CEDRO s'ha encarregat d'adaptar-lo i d'obtenir-ne la llicència per a Espanya.

Benvingut a l'Aula del Dret d'Autòr!

ÍNDEX

1. Benvinguda a l'Aula del Dret d'Autòr: presentació del material	4
2. Els drets d'autor en els estudis com a part de la multialfabetització i per aprendre habilitats d'aprenentatge	5
3. L'ensenyament de les habilitats dels drets d'autor	10
4. Les habilitats dels drets d'autor i el seu estudi	12
Annexos: Formulari d'autoavaluació	16

1. BENVINGUDA A L'AULA DEL DRET D'AUTOR: PRESENTACIÓ DEL MATERIAL

L'objectiu del material didàctic de l'Aula del Dret d'Autor és inspirar i estimular professors i alumnes perquè en les produccions personals respectin els drets d'autor.

El servei en línia de l'Aula del Dret d'Autor (www.auladrettdautor.org) conté material didàctic per explicar els drets d'autor als centres educatius d'educació primària i secundària, així com per a la formació del professorat.

A l'Aula, els drets d'autor s'aprenen mitjançant diferents tasques i exàmens lúdics i interactius.

FIGURA 1. Materials de l'Aula del Dret d'Autor

	Educació primària i ESO	Educació secundària (batxillerat i formació professional)	Formació de professorat i formació contínua del professorat
MATERIALS	1r-3r de primària - Joc de memòria - Busca el símbol ©	Pràctiques en habilitats sobre els drets d'autor 1 Coneixements sobre els drets d'autor - Qüestionari	Material pedagògic Consells didàctics Materials didàctics Guia dels drets d'autor
	4t-6è de primària - La ruleta de la sort	2 Habilitats per fer servir diferents tipus de materials - Joc de cert o fals	Pràctiques en habilitats sobre els drets d'autor
	1r-2n d'ESO - Qüestionari - Joc de l'artista	3 Destreses de recerca d'informació i capacitat lectora crítica - Joc del bingo	1 Coneixements sobre els drets d'autor - Qüestionari
	3r-4t d'ESO - Qüestionari - Tasca del musical - Joc de memòria	Examen final	2 Habilitats per fer servir diferents tipus de materials - Joc de cert o fals
	d'organismes que gestionen els drets d'autor	Recorregut per a la producció personal de l'estudiant	3 Destreses de recerca d'informació i capacitat lectora crítica - Joc del bingo
	Materials del professor Resums i instruccions	Materials del professor Instruccions d'autoaprenentatge Resums i instruccions	Examen final Instruccions d'autoaprenentatge

El material es divideix en quatre parts: educació primària i ESO (que es divideix segons els nivells d'ensenyament), batxillerat, formació professional i formació de professorat. Els jocs i els exàmens estan dissenyats per avançar per etapes, de manera que els alumnes de secundària poden consolidar els seus coneixements i les seves habilitats amb exercicis d'ESO abans d'arribar al material del seu nivell de formació. En la formació del professorat, s'inclouen un conjunt de materials sobre els drets d'autor de l'Aula del Dret d'Autor i jocs i exàmens individuals per ampliar i repassar els coneixements i les habilitats dels drets d'autor. A l'aula, si escau, els alumnes també poden fer servir els recursos adreçats a altres nivells. A més, animem els docents a posar al dia els seus coneixements i habilitats no només amb els materials didàctics del nivell educatiu en què exerceixen, sinó també completant el paquet de materials de formació del professorat.

Els diferents nivells d'educació primària tenen el seu propi material lúdic. El material per a centres d'educació secundària i formació de professorat consisteix en la pràctica de tres destreses dels drets d'autor mitjançant tasques lúdiques i un examen final. Els exercicis i els materials per a educació secundària i formació del professorat estan dissenyats perquè l'alumne també pugui completar-los de manera independent, per exemple, com a part d'un curs o una unitat d'estudi.

A més dels exercicis lúdics i l'examen final, el material de secundària inclou el recorregut per a la producció personal de l'estudiant (FIGURA 5), que li permet completar els seus projectes de forma independent, però alhora dirigida. En el recorregut, es repassa el procés de producció personal pas a pas, que inclou el domini dels drets d'autor necessari en cada etapa del treball. El recorregut guia i complementa el treball dels alumnes amb quadres d'informació i enllaços a materials. Això permet completar diferents tasques d'aprenentatge independentment del curs, la matèria o el tema.

2. ELS DRETS D'AUTOR EN ELS ESTUDIS COM A PART DE LA MULTIALFABETITZACIÓ I PER APRENDRE HABILITATS D'APRENTATGE

Els drets d'autor formen part de la vida quotidiana dels alumnes i professors de moltes maneres. La tecnologia digital, en particular, ha ofert noves oportunitats per tal que l'ensenyament aprofiti continguts relacionats amb àrees temàtiques diverses de múltiples maneres. Així mateix, la tecnologia també ha posat a disposició de persones particulars eines i plataformes per

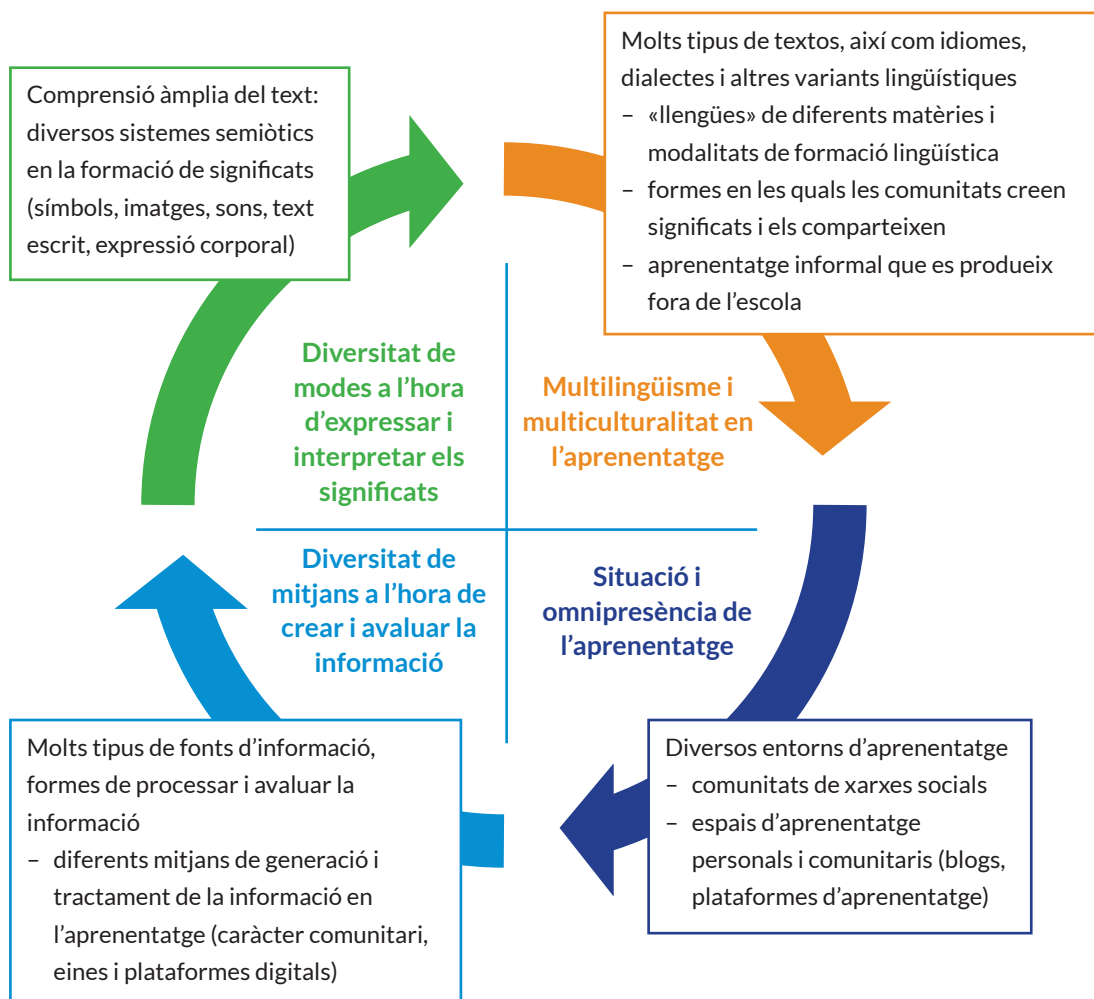
produir, editar i distribuir continguts i diferents tipus de produccions, a més de rebre'ls i consumir-los. La producció quotidiana ha facilitat i diversificat la producció de continguts, però alhora ha incrementat la necessitat de tenir coneixements relacionats tant amb els mecanismes de producció d'informació com amb els aspectes ètics i legals de la comunicació.

Per tant, les habilitats en matèria de drets d'autor són competències necessàries, igual que moltes altres destreses de producció. Les habilitats d'interpretació i creació de textos, imatges i altres continguts creatius formen part de l'educació cívica actual: eines per a l'aprenentatge diari i l'estudi orientat a la consecució d'objectius. Les competències han d'augmentar gradualment, juntament amb les tasques d'aprenentatge, de primària en endavant. La tasca del docent consisteix a tractar les habilitats dels drets d'autor en diferents nivells i cursos, i observar les destreses adquirides pels estudiants. D'aquesta manera, els drets d'autor es converteixen en una part natural de l'estudi i l'aprenentatge.

Els conjunts de significats formats per imatges en moviment, diferents tipus de sons i símbols, a més del llenguatge escrit, són tots «textos» que interpretem i produïm en diferents situacions i entorns contínuament. Creem constantment noves produccions a partir de les ja existents: reciclem i combinem de manera creativa diferents tipus d'escrits, imatges, símbols i sons a punt per ser usats, així com parts d'aquests, per a les necessitats dels nostres textos i produccions propis. La referència conscient a altres textos per mitjà dels textos, és a dir, la intertextualitat, és també un dels mitjans de creació de nous significats. Totes aquestes activitats textuais i la producció de significats propis es regeixen pels drets d'autor, que garanteixen a l'autor de l'obra i del text original els drets per gestionar i fer servir la seva pròpia producció i, si escau, una compensació apropiada pels resultats del seu treball creatiu.

Segons la pedagogia actual relativa a les habilitats de lectura, escriptura i comunicació (la multialfabetització), la interpretació i l'ús de diferents formes de textos estan augmentant a poc a poc en els contextos i els entorns en els quals s'utilitzen textos. D'aquesta manera, les habilitats de drets d'autor també s'aprenen millor amb les tasques d'aprenentatge, treballant en una àmplia gamma d'entorns d'aprenentatge i en diferents cursos i matèries. Els nous plans d'estudis posen èmfasi en els estudis temàtics, l'aprenentatge basat en projectes, la producció creativa, les situacions autèntiques com a entorns d'aprenentatge, l'aprenentatge comunitari, així com en el fet de superposar entorns reals i virtuals en l'aprenentatge, independentment de la forma d'educació. El treball en línia de l'Aula del Dret d'Autòr també es basa en aquestes formes renovades d'aprenentatge.

FIGURA 2. Multialfabetització en l'aprenentatge i l'estudi

Comprendre i aplicar els fonaments dels drets d'autor, així com respectar els drets d'autor, forma part de la multialfabetització i, alhora, també dels objectius i continguts dels nous plans d'estudis en tots els nivells d'ensenyament i matèries.

L'ensenyament basat en la capacitat de l'aprenent i la recerca i la creació independent d'informació afavoreix la producció creativa, que es tradueix en una àmplia gamma de produccions: textos, obres d'arts visuals, vídeos i obres multimèdia (FIGURA 3). En relació amb la producció creativa, s'utilitzen diferents equips i programari, es fan servir diferents mitjans digitals i s'aprèn a utilitzar i interpretar diferents fonts. Aquest tipus de treball basat en projectes es reflecteix en totes les matèries i tots els continguts d'estudi.

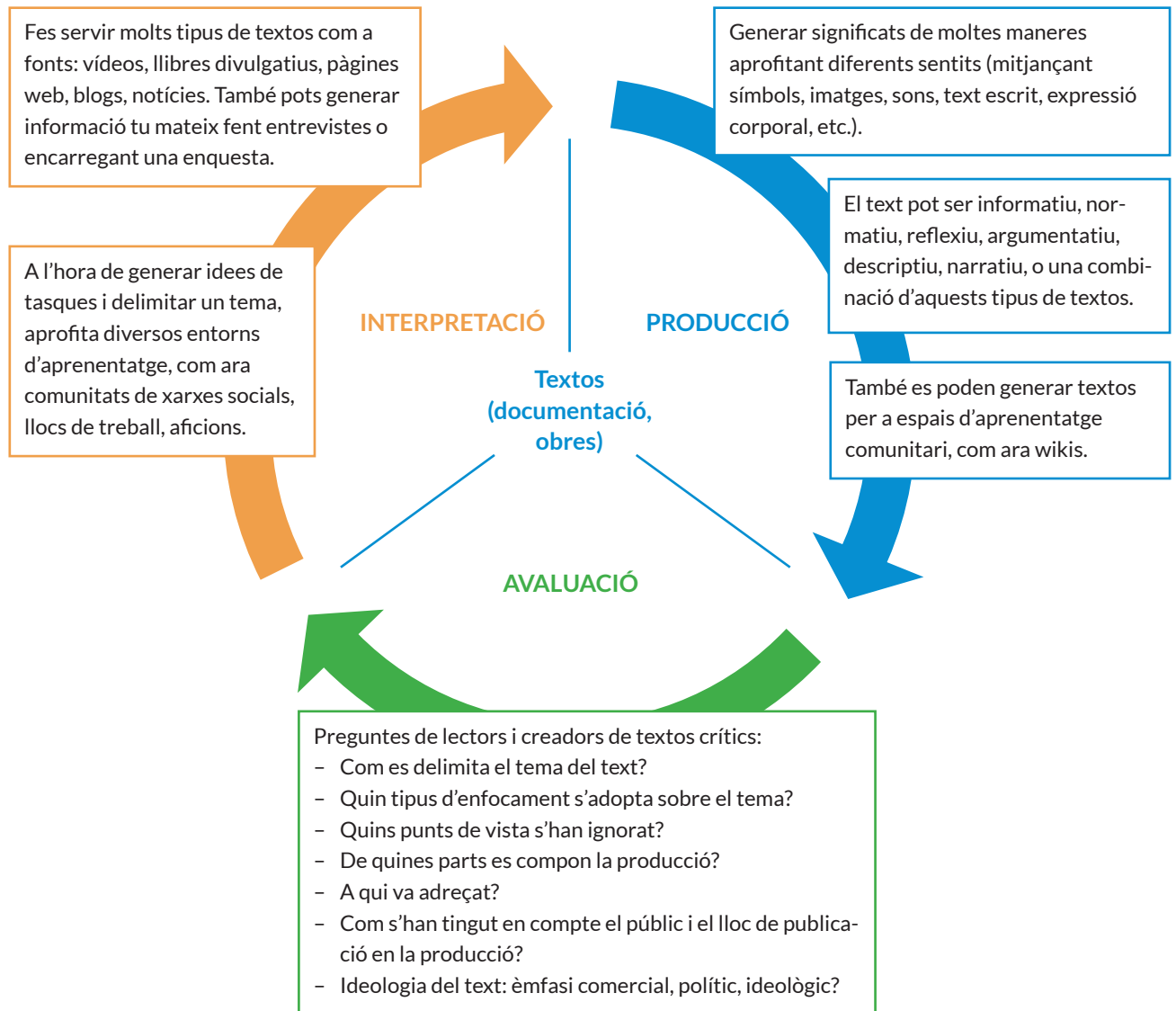
L'ús responsable dels productes i equips, així com el reconeixement dels drets d'autor, són una part fonamental de les habilitats d'aprenentatge d'acord amb els nous plans d'estudis. L'estudi basat en projectes i fenòmens augmenta constantment, ja que es posa l'èmfasi en les experiències de l'alumne, la recerca i l'aplicació de la informació, així com el fet d'adquirir habilitats d'aprenentatge. L'aprenentatge s'ha generalitzat amb el desenvolupament i l'accessibilitat

d'Internet i els equips tècnics. Això significa que desenvolupar les habilitats pròpies i adquirir coneixements és més fàcil i fluid que mai en la història de la humanitat. L'aprenentatge ja no depèn del temps, el lloc i altres factors ambientals, per la qual cosa cada vegada més persones tenen accés a fonts d'informació cada vegada més diverses i versàtils.

Gràcies a les eines tècniques i a la facilitat de buscar informació, l'aprenentatge es produeix en un àmbit molt més ampli que l'educació formal i de moltes altres maneres diferents que llegint llibres (de text). Amb la ubiqüitat d'aquest aprenentatge, la selecció, la recopilació i la revisió crítica (capacitat lectora crítica) d'informació fiable i útil, així com els coneixements relacionats amb l'aplicació i l'ús de la informació, són una part cada vegada més important dels estudis i la gestió de la vida en general. Per tant, l'educació ha de proporcionar als estudiants eines per dominar el seu treball dels coneixements i desenvolupar les habilitats (denominades «habilitats cíviques») que exigeixen els nous tipus d'entorns d'aprenentatge. Quan el domini dels processos d'aprenentatge és si més no tan important com el resultat, això suposa canvis en els entorns formals d'aprenentatge, els mètodes de treball i materials, així com en l'avaluació de l'aprenentatge. Per tant, el control dels processos d'aprenentatge és una part fonamental del treball del professor, i per fomentar això s'ha dissenyat aquest material sobre els drets d'autor per als recorreguts de la producció personal dels alumnes.

FIGURA 3. Multialfabetització en la producció creativa de l'alumne

3. L'ENSENYAMENT DE LES HABILITATS DELS DRETS D'AUTOR

L'ús creatiu de textos i altres produccions implica normes tant ètiques com legals, l'aplicació de les quals requereix pràctica. En la professió docent, els coneixements i les habilitats relacionats amb els drets d'autor s'han de percebre en les funcions d'usuari, productor i educador.

FIGURA 4. Funcions dels docents en matèria de drets d'autor

1. El docent com a usuari de les obres	2. El docent com a autor del seu propi material	3. El docent com a professor d'habilitats dels drets d'autor
El professor utilitza molts tipus de textos (materials) en el seu ensenyament.	El professor produeix material didàctic al qual incorpora materials elaborats per altres persones, com ara imatges i text. El professor té, en principi, dret a definir les qüestions relacionades amb l'ús del material que prepara.	En la seva professió, el professor instrueix els estudiants sobre els coneixements dels drets d'autor, independentment del nivell de formació o l'especialitat en la qual treballi. En la seva feina, el professor serveix de model no solament per als estudiants, sinó també per als pares i altres comunitats de fons sobre com s'utilitzen les obres i els textos en l'aprenentatge i com a part de la seva producció personal de materials.

En l'ensenyament, el professor utilitza textos i produccions d'altres persones (els anomenats «materials didàctics autèntics») i fa servir material pedagògic redactat per altres persones. A més, el professor prepara el seu propi material didàctic, ja sigui per al seu ús propi o per a l'ús comú del centre educatiu. En la seva professió, cada professor també actua com a docent de les destreses dels

drets d'autor i de l'ús de les obres, i com a model per respectar-los. Aquestes diferents funcions exigeixen conèixer objectivament els drets d'autor, incloent-hi les solucions de llicències per als centres educatius, l'habilitat per saber com aplicar els coneixements en el seu propi ensenyament (per exemple, en l'organització dels entorns d'aprenentatge i l'elaboració de materials didàctics), així com la competència pedagògica per ensenyar habilitats i continguts relacionats amb els drets d'autor. Les habilitats dels drets d'autor no solament estan relacionades amb l'educació en mitjans i l'ensenyament d'habilitats amb els mitjans, sinó que formen part de l'ensenyament de totes les matèries i tots els temes. A més, els dispositius, la tecnologia, les aplicacions i les plataformes electròniques evolucionen constantment, per la qual cosa els requisits per dominar els coneixements sobre drets d'autor també augmenten.

Les destreses dels drets d'autor són habilitats que s'han d'actualitzar, i tenen a veure tant amb el fet de conèixer les regles dels drets d'autor com amb l'ètica de crear coneixement: el respecte pel treball dels altres, les bones maneres i la discreció.

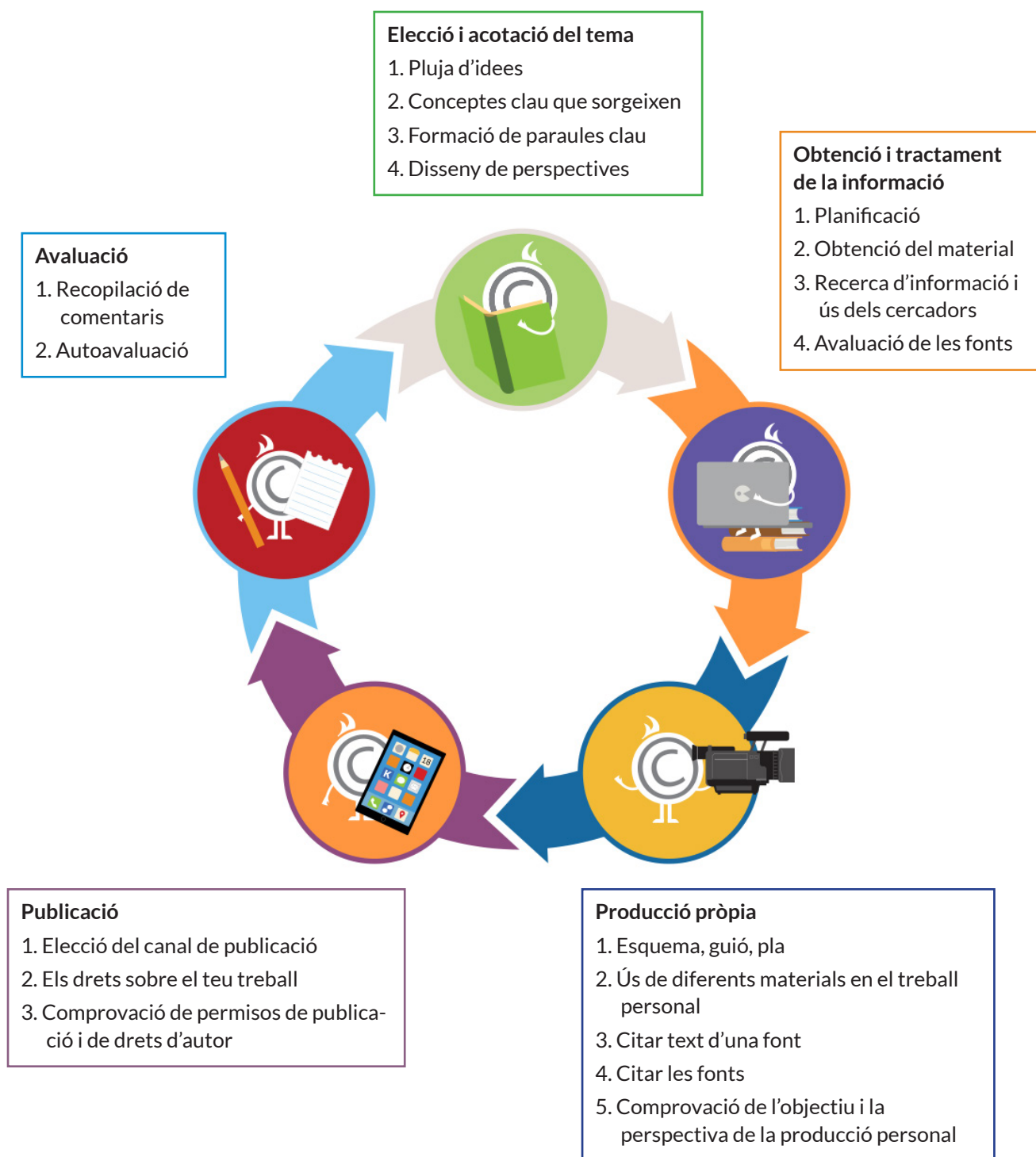
Les habilitats dels drets d'autor estan vinculades en molts aspectes amb la multi-alfabetització, en especial amb la capacitat lectora crítica i l'avaluació de les fonts, així com amb la comunicació visual apropiada, que inclou habilitats per orientar i delimitar un missatge, i la netiqueta. Els drets d'autor no només afecten el material utilitzat i produït en l'ensenyament, sinó que també formen part de tota la producció creativa en el temps lliure. Les habilitats pertanyents a la producció creativa s'estableixen i es converteixen en una pràctica a mesura que els límits entre l'aprenentatge escolar i l'aprenentatge en el temps lliure desapareixen, i el mateix es pot dir respecte d'aquestes habilitats dels drets d'autor. L'objectiu és convèncer els alumnes de la utilitat i els beneficis de les habilitats en la pràctica per tal que el que han après al centre educatiu es comenci a fer servir de veritat i sigui útil també en la vida quotidiana.

En el material de l'Aula del Dret d'Autor es tracten les qüestions sobre els drets d'autor com a part de l'estudi, la recerca i la gestió de la informació. El material cobreix les habilitats i els coneixements bàsics dels drets d'autor i proporciona exemples per posar-los en pràctica com a part de l'ensenyament en els diferents cursos i matèries. Alhora, ofereix als professors i els estudiants de Magisteri les instruccions per actualitzar els seus coneixements i les seves competències en matèria de drets d'autor.

4. LES HABILITATS DELS DRETS D'AUTOR I EL SEU ESTUDI

Els coneixements i les habilitats relacionats amb els drets d'autor formen part de la multialfabetització, ja que les competències relacionades amb els drets d'autor són necessàries en la producció creativa 1) en l'ús de continguts, 2) en la producció de continguts i 3) en la distribució de continguts. El procés de producció creativa segueix les fases del treball per projectes, que es mostren en el material de producció creativa (FIGURA 5). El model es pot utilitzar en qualsevol curs en el qual es treballi amb tasques d'aprenentatge basades en projectes. El model elaborat per a la producció pròpia de l'alumne dirigeix l'aplicació dels coneixements sobre els drets d'autor en situacions pràctiques.

FIGURA 5. Recorregut per a la producció personal de l'estudiant

Les competències relacionades amb els drets d'autor es divideixen en la gestió i l'aplicació de la informació sobre els drets d'autor, l'ús de diferents tipus de materials, així com la recerca d'informació i la capacitat lectora crítica, de la manera següent:

FIGURA 6. Competències sobre drets d'autor

1. Coneixements sobre els drets d'autor	2. Habilitats per fer servir diferents tipus de materials	3. Destreses de recerca d'informació i capacitat lectora crítica
<ul style="list-style-type: none"> - conceptes dels drets d'autor, respecte dels drets d'autor - autoria, lliandar d'originalitat i protecció dels drets d'autor - «jo com a autor», és a dir, la producció creativa pròpia - ús i distribució d'obres, solucions de permisos i llicències, edició d'obres, drets morals - realització i publicació d'imatges, així com permisos per confeccionar imatges, protecció de la intimitat i l'honor - vulneració dels drets d'autor, responsabilitat penal i sancions - accés públic i visibilitat a les xarxes socials 	<ul style="list-style-type: none"> - referències i citació de les fonts - l'ús de textos, imatges, música, so, imatge en directe i combinacions d'aquests elements en tasques d'aprenentatge - edició d'obres; drets morals i drets patrimonials. - solucions de permisos i llicència Creative Commons. 	<ul style="list-style-type: none"> - recerca d'informació per a tasques d'aprenentatge (projectes i assajos, presentacions en diferents formes, minitèsis, vídeos i altres presentacions multimèdia) - avaluació de la informació, comparació de diferents fonts, proporcionalitat de la informació, avaluació de les fonts - esbrinar l'origen de la informació, l'anomenat «ús de fonts de segona mà» - diferents perspectives sobre el tema o el fenomen i la recopilació corresponent - intercanvi de contingut entre plataformes i servidors - citar les fonts

El rang d'habilitats necessàries per a cada exercici varia. En el material lúdic, els coneixements dels drets d'autor són fonamentals, però en l'exercici de la producció personal es parteix de situacions pràctiques i de la recerca, la interpretació i la producció de materials relacionades amb aquestes, i aquestes activitats s'intercalen amb la informació sobre els drets d'autor.

Les habilitats dels drets d'autor consisteixen en una àmplia gamma de competències: dominar els conceptes dels drets d'autor, aplicar els coneixements sobre drets d'autor a assentar tasques d'aprenentatge, i també les actituds positives: el desig d'aplicar els coneixements dels drets d'autor en els seus treballs i en la seva producció creativa. Per tant, es tracta d'un conjunt d'habilitats que inclou emocions i una visió positiva.

Una manera d'incorporar les habilitats dels drets d'autor en l'educació secundària és distribuir-les per temes en diferents cursos (consulteu els materials d'estudi per a batxillerat i formació professional). D'aquesta manera, l'alumne té l'oportunitat de descobrir, mitjançant el seu propi treball, amb què es relacionen les habilitats dels drets d'autor en la pràctica. Es tracta d'un conjunt d'habilitats per a tots els estudis que es practica i es necessita en l'estudi de diferents matèries i situacions d'aprenentatge, no solament en el context de fer una presentació o redactar un treball.

L'ensenyament dels drets d'autor mitjançant un model descentralitzat també requereix que, en relació amb la resolució de les tasques d'aprenentatge (per exemple, muntatges de vídeos o presentacions), no solament es mostri l'habilitat que es practica per separat en un curs en particular, sinó també els drets d'autor en el seu conjunt. El material de l'Aula del Dret d'Autor, amb les seves plantilles de jocs i resums per al treball en projectes, ofereix una bona oportunitat per a això. L'aprenentatge es potencia amb l'ús del formulari d'autoavaluació (adjunt), en el qual, per exemple, a més de la generació de continguts i l'abast de l'ús de les fonts, l'avaluació del material de producció personal i l'aprenentatge propi incorpora, naturalment, les habilitats dels drets d'autor.

El material dels drets d'autor basat en jocs de l'Aula del Dret d'Autor conté tant la resolució pràctica de problemes com informació sobre els conceptes bàsics de la solució. Està concebut talment com l'obtenció del permís de conduir: un alumne ha de proporcionar unes «mostres» determinades de les seves habilitats basades en l'experiència i els coneixements per obtenir el diploma dels drets d'autor. El joc consta d'assoliments parcials, que estan complementats amb material instructiu i basat en informació recopilada a la plataforma (per exemple, sessions informatives sobre diversos temes).

El material de l'Aula del Dret d'Autor també inclou consells didàctics per ensenyar les habilitats sobre els drets d'autor com a unitat o en parts en relació amb diversos projectes i tasques d'aprenentatge, així com instruccions d'autoaprenentatge per a secundària i la formació de professorat. Amb l'ajuda de la guia d'autoaprenentatge, l'alumne o el professor poden aprendre sobre els drets d'autor d'una manera independent utilitzant els materials de l'Aula del Dret d'Autor.

AUTOAVALUACIÓ DELS CONEIXEMENTS SOBRE DRETS D'AUTOR A L'AULA DEL DRET D'AUTOR

Nom: .....

Curs/grup: .....

Aquest formulari t'ajuda a avaluar els coneixements que tens sobre els drets d'autor, tant abans d'estudiar el material de l'Aula com després de fer-ho. Mitjançant l'avaluació comprovaràs el que has après amb els exercicis de l'Aula. Un cop hagi emplenat les dues parts del formulari d'avaluació, pots comparar les habilitats, els coneixements i la teva actitud relacionats amb els drets d'autor d'acord amb criteris que pots trobar al final dels formularis. Els criteris t'ajuden a entendre què és el que ja saps sobre els drets d'autor i els temes en els quals encara necessites pràctica.

DOMINI DELS CONEIXEMENTS SOBRE ELS DRETS D'AUTOR ABANS DE PRACTICAR A L'AULA

Avalua les teves competències (habilitats, coneixements, motivació, actitud i activitat) en les destreses següents. Justifica la teva valoració.

a. Destreses de recerca d'informació i capacitat lectora crítica

b. Destreses d'ús dels materials

c. Coneixements sobre els drets d'autor

d. Altres: per exemple, experiències, observacions sobre temes relatius als drets d'autor

DOMINI DELS CONEIXEMENTS SOBRE ELS DRETS D'AUTOR DESPRÉS DE PRACTICAR A L'AULA

Al formulari d'avaluació que vas emplenar al principi, repassa quins coneixements tenies sobre els drets d'autor abans de fer les pràctiques a l'Aula. Torna a valorar les teves competències (habilitats, coneixements, motivació, actitud i activitat) després d'haver fet les pràctiques. Justifica la teva valoració.

a. Destreses de recerca d'informació i capacitat lectora crítica

b. Destreses d'ús dels materials

c. Coneixements sobre els drets d'autor

d. Altres: per exemple, experiències, observacions sobre temes relatius als drets d'autor

HABILITATS I DOMINI DELS DRETS D'AUTOR CRITERIS D'AVUACIÓ

	A. DESTRESES DE RECERCA D'INFORMACIÓ I CAPACITAT LECTORA CRÍTICA	B. DESTRESES D'ÚS DELS MATERIALS	C. CONEIXEMENTS SOBRE ELS DRETS D'AUTOR
EXCEL·LENT	<p>Busca informació de diferents fonts i avalua tant les fonts d'informació com els continguts d'aquesta informació de manera crítica.</p> <p>Utilitza les preguntes del lector crític i s'informa sobre diferents fonts.</p> <p>Sap citar les fonts de manera apropiada.</p> <p>És capaç d'aclarir l'origen de la informació i evitar les anomenades «fonts de segona mà».</p>	<p>Combina i relaciona la informació provinent de diferents fonts.</p> <p>Proporciona diferents punts de vista sobre un tema o fenomen i és capaç d'unir-los.</p> <p>Sap produir molts tipus de tasques d'estudi, com ara tesis, presentacions, vídeos, assajos.</p> <p>Sap compartir el contingut en diferents plataformes i servidors.</p> <p>Respecta els drets d'autor quan utilitza i modifica obres i materials.</p> <p>Sap utilitzar els permisos i les llicències quan utilitza obres i comparteix continguts.</p> <p>Recull els comentaris tant de la producció pròpia com del procés de producció, i ho aprofita en tasques d'estudi posteriors.</p>	<p>Coneix els conceptes bàsics dels drets d'autor.</p> <p>Respecta els drets morals de l'autor quan utilitza i modifica les obres.</p> <p>Comprèn les seves responsabilitats per la infracció dels drets d'autor.</p> <p>Comprèn la protecció de la intimitat i l'honor.</p>
BÉ	<p>Sap buscar informació de diverses fonts i avaluar-la de manera crítica, si més no en part.</p> <p>És capaç d'aclarir la informació de referència de la font.</p> <p>Sap citar les fonts apropiadament.</p>	<p>Combina la informació de diferents fonts entre si i percep els diferents punts de vista d'un tema o fenomen.</p> <p>Produeix diferents tasques d'estudi, com ara vídeos, presentacions i assajos.</p> <p>Comparteix les seves produccions en diferents plataformes.</p> <p>Entén la importància dels drets d'autor quan utilitza les obres i els materials d'altres persones.</p> <p>Sap utilitzar els permisos i les llicències quan fa servir obres i comparteix continguts.</p>	<p>Coneix els conceptes bàsics fonamentals dels drets d'autor.</p> <p>Comprèn els drets d'autor en diverses situacions pràctiques des del punt de vista de diferents mètodes de publicació i permisos.</p> <p>Comprèn la importància dels drets morals de l'autor quan utilitza i modifica les obres.</p> <p>Comprèn que infringir els drets d'autor i la protecció de la intimitat i l'honor pot tenir conseqüències.</p>
NECESSITA MILLORAR	<p>Busca informació d'algunes fonts ocasionalment.</p> <p>No és capaç de valorar les fonts ni d'obtenir informació de manera crítica.</p> <p>Es detecten grans carències a l'hora de citar les fonts.</p>	<p>És capaç d'apreciar només un punt de vista sobre el tema, o els punts de vista estan deslligats entre si.</p> <p>No és capaç de tractar un tema amb coherència.</p> <p>Produeix contínuament el mateix tipus de tasques d'estudi.</p> <p>Comparteix les seves produccions només en unes plataformes determinades.</p> <p>No sap obtenir o utilitzar les llicències o els permisos d'ús necessaris per fer servir obres i materials.</p>	<p>Coneix només una part dels conceptes bàsics dels drets d'autor.</p> <p>Comprèn que els drets d'autor protegeixen el treball creatiu, però no sap utilitzar de manera coherent els permisos o les llicències quan utilitza, modifica o comparteix obres i materials.</p> <p>No té en compte els drets morals de l'autor quan utilitza o modifica les obres.</p> <p>Es detecten carències en la comprensió de la responsabilitat penal i la protecció de la intimitat i l'honor.</p>

